

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Murenulæ Sacræ Vestis Sponsæ Regis Æterni
Vermiculatæ Opus, De Privilegiis Ordinum Regularium**

Alviset, Virginius

Campidonæ, 1673

§. 3. De Prælatorum Jurisdictione quantùm ad Correctiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62361)

S. III.

De Pralatorum Iurisdictione quantum ad Correctiones.

S V M M A R I V M.

- 1 Pralati regul. possunt procedere in suis iudiciis remota appellacione & postpositis apicibus iuris.
- 2 Hoc privil. fundatur in presumptione, quae dum cessavit.
- 3 Quomodo veniat intelligendum. & seq.
- 6 Pralatus regul. potest sine scriptura proferre sententiam excom.
- 7 Pralati regul. possunt prohibere apostatas, & eiectiones a confessionibus, & concionibus.
- 8 Pralati regul. possunt a suis habitu spoliare.
- 9 Pralati regul. possunt facinorosos subicere penis acrioribus, quam sint solita Ordinis.
- 10 Ad carcerem perpet. vel trivemes damnare.
- 14 Quod tamen improbat.
- 11 Pralati regul. non habent ius in membra aut vitam eorum.
- 12 Carcer pro regularibus debet esse mitior.
- 13 Sin autem mors in eo acceleratur alicui, Pralatus est irregularis.
- 15 Nunc illicitum expellere regul. ab ordine iuxta constitut. Urb. VIII.
- 16 Et varie observationes super eam & seq.
- 21 Non est proprie fugitivus nec expulsus ad hoc ut subiacet penis constitutionis, qui discedit non odio Ordinis sed ut vitet iniustam vexat.

Bonifac. VIII. concessit Cisterciens. & Minorib. Bonifac. IX. & Iul. II. Dominican. Idem Iul. II. Minimis Eugen. IV. & Gregor XIII. Cassin. ut Pralati possint in suis correctionibus procedere postpositis iuris apicibus secundum constitutiones approbatas & laudabiles consuetudines Ordinis et remota omni appellacione etiam ad Sedem Apostolicam Et etiam dum agitur de depositione, de pena privationis officij ipso facto carceris, alijq; arbitrariis Bullar. Cassin. const. 62.

...dallas rationes quas proponat fecit. seq. d. ...
 ...etiam petetur Responsio ad declaracionem Cardinalium, & ita mecum tenent. & valere adhuc praedicta privilegia. Tambour. 2. de jur. abb. d. 14. quest. 15. Lam. in meth. 2. cap. 3. §. 8. Peyrin. in privil. sui Ordinis. 4. sect. 4. Martin. a S. Ioseph. de pot. gener. nu. 7. Hieron. Rodriq. in Dian. tract. 2. dub. reg. ref. 72. Suar. 10. d. d. lib. 2. tract. 8. cap. 21. Et est opinio, comitum PP. Recollectorum in suo compend. Roder. v. absolvere Et item Societ. Ies. in compend. fuorum privil. v. Bulla Can. ubi sic dicitur. Nulla Societatis facultas censetur revocata per Bullam Can. Domini.
 Quod si quis obstinatus adhaerit priori opinioni, adhuc illa admissa poterit Regularis absolvi a dictis calibus Bullae duplici alia via, nempe quia laborat impedimento perpetuo, quominus Romam ire queant iuxta dicta. cap. 5. §. 2. nota quarto, vel si casus sit occultus iuxta Trid. sess. 24. cap. 6. de ref. Nam licet Lud. Molin. tract. 5. de inst. d. 18. num. 2. putet hanc facultatem tolli (etiam Episcopis) per illam clausulam quae inter alias in promulgatione Bullae additur: Non obstantibus quibuscumq; privilegijs etiam a quibuscunq; generalibus canonibus concessis. Affirmat ibi Gregor. XV. super hoc consultata respondisse ac censuisse revocari vultu illius clausulae, attamen ego contrarium teneo, quia illa potestas quam Trid. dat ibi Episcopis, non continet privilegium, sed liberum usum suae iurisdictionis ordinariae illis relinquit, ad referendum verò Greg. XV. R. non esse nisi magistrale, neque de illo constitare authenticè. Vide dicta §. 2. tit. v. contra.
 * * *

REGIA
 VLA RIVNI
 ET
 MENTARIUM
 REGILAS
 CELLARUM
 STOLICE

& 205. Passar. in privil. sui Ordin. minim. Beyrin. Bull. 15. Jul. 2. Casar. v. appellare Capuccin. in idem v. & Barb. in collect. cap. ad nostram. de appell. Et in vor. can. lib. 1. vor. 4. dub. 3. Nota autem, quod hæc & similia privilegia fundantur in præsumptione integritatis & aequitatis Prælatorum, qui præsumuntur cum tanta prudentia sua monasteria regere, & cum tanta integritate in suis judicijs procedere, ut videatur superfluum illos obligare ad legum formalitates quæ nõ sunt inventæ, nisi ad obviandũ dolis & injustis sententijs, aut concedere appellationẽ ab illorum dispositionibus, in quibus nihil reformandum posse inveniri, suadet ejusmodi in ipsis præsumpta integritas. Attamen ipsa experientia & scandala nimis frequentia docent (ad nostram confusionem) jam dudum cessasse hanc præsumptionem, & cum ipsa Privilegia supralata in illa sola fundata, & jam passim ubiq; tribunalia sæcularia cognoscunt de causis Regularium, habeturque ad ipsa recursus & appellatio tanquam ab abusu. Quod malum tollerari debet ad vitanda maiora, ad quæ aliud remedium non suppetit, nisi quis aut velit suadere ea, quæ vel cogitare abhorret animus, vel tyrannidem & oppressiones pessimas approbare. Vide dicta ubi de privil. cler. v. 13.

3 Quod si quis ardentius institerit pro talium privilegiorum mantentione, huic aliud non opto (ad hoc ut ad sanio-rem mentem redeat) quàm ut permittat Deuseum sortiri Superiorem injustum, vindictæ cupidum, nihil non audentem &c. hoc est Angelum Sathanæ, qui ipsum (etiam bene agentem) colaphizet, prout est moris talibus. Interim verò sciat esse communem Doctorum sententiam, quod quando in jure rescripto,

vel privilegio committitur aliquod negotium expediendum remota appellatione, intelligitur de frivola, quæ interponeretur ad trahendas moras, & eludendum judicem, non si ad vitandum injustum gravamen vel damnum irreparabile, cum tunc spectet ad justam defensionem, quæ est juris natura.

Et similiter, quando committitur negotium tractandum, postpositis iustis precibus eximuntur quidẽ Prælati à formalitatibus legum, sed non ab his, quæ sunt juris naturalis, & de substantiis dicitur, ut cum c. in ani docent S. Anton. in sum. p. 3. tit. 9. cap. 7. §. 8. Feder. de leg. cons. 55. Tusch. v. Visitatores. concl. 216. alij per clem. pastor. de re iud. Unde dicitur in annot. ad Casar. v. appellare. Dicitur Superiores ad correctionem fratrum rursus apicibus iuris postpositis posse procedere, intelligendum est ubi iustitia nõ periclitatur. Et re Superiores per dicta verba non eximuntur iure communi, ad quod Catholici tenentur. r. de consi. Nec ab eis quæ sunt de substantia essentia iudicij & iuris, ut sunt testes idoneæ probaciones, exceptiones, legitimæ defensiones, quoniam sine illis iudicium foret iniquum, ubi audiretur impugnatio & non desio &c. & Gisler. in iud. regul. cap. 11. hoc ut Prælati regul. possit formare processum contra suum Inferiorem, debet de iure non intervenire Actor. & eius petitio seu petitio ferens. Ciratio, Testes, iuramenti exactiones legitimæ, dilaciones sufficientes, Communicatio respectiva dictorum. Ciratio ad diendam sententiam & iusta appellatio, quæ conformiter S. Card. Congr. decretavit, quod Prælati volens aliquem fitare ad morum correctionem, non nisi compilato processu & servatis de iure iudicis penam ordinariam imponere. Farin. par. decis. posth. 117. & 264.

Idem dico de illis particulis summa-
re sine figura iudicij. Sub quibus causæ
Regularium dicuntur ab ipsorum Præ-
latis expediendæ; de quibus in cap. olim.
de accus. Clem. dispendiosam de iudic. Clem.
Cape. lemb. signif. Et in extrav. Henr. 7. quo-
modo pro. in crim. las. Mai. Illa enim par-
ticula summarie debet intelligi non dimi-
nuere sed collectivè, ita scilicet, ut om-
nia suprame morata, & quæ sunt de es-
sencia iudicij serventur nullo omisso,
sed sub compendio & maiori brevitate,
summa enim ponit omnia membra, &
cum non est summa, si desit aliquod; un-
de Narrata in Clem. cir. sepe. §. que omnia n.
39. Dicitur summarie, idem est quod breviter,
tamen quod tota substantia comprehendatur.
L. i. ff. de rer. divis. Hinc est quod qui aliquid di-
cit in summa omnia membra principalia com-
mentat. l. in summa. ff. de cond. indeb. Ex quo
noti Barib. in extrav. Henrici VII. Doctores
hic. Et maxime Imola, quod in tali processu sum-
marie, nihil debet de substantia omitti. Ita ultra
predictos Rosell. can. quidam Episcopus.
2. quest. 1. Innoc. cir. cap. olim. & Lan-
franc. cir. Clem. sepe.

Leo X. concessit Minorib. ut Præla-
tus volens aliquem fratrem excommu-
nicare non teneatur profere sententiã,
in scriptis, ut in iure statuitur sub certis
pænis. Casar. v. absol. ord. quoad frat. Ve-
rum hæc potestas excommunicandi fuit
limitata Prælati Regularium, in decre-
to Clem. VIII. de caluum reservatione,
inter S. Cardin. declaratione dixi §. 1.
v. dico nem posse.

Eugen. IV. concessit Cassin. Sixt. IV.
Domin. an. Alex. & Innocent. IV. Mi-
nimo. & Iul. II. Minimis, ut ejectos &
apostas à suo Ordine possint sub pæna
excom. prohibere concionari & con-
fessiones audire. Novo autem iure Ur-
banus VIII. tales insuper suspendit ab

omni sacrorum ordinum Ministerio, ut
infra diceretur.

Pius IV. per Oraculum concessit Cas-
sin. ut suos apostatas redeuntes possint
habitu Religionis spoliare, & in suis
grangiis seu aliis locis alicui officio
mancipare exercendos. Bullar. Cassin.
const. 181.

Pius II. concessit Carmelit. ut fratrem
criminosum possint subijcere pænis nõ
modò in Ordine solitis, sed etiam acro-
ribus, & hoc tam per se, quàm per loco-
rum ordinarios vel iustitiæ ministros,
infra tamen ultimum supplicium, vel
mutilationem. Et modò quòd si torturæ
subijci debeant, id non fiat, nisi de con-
sensu, & in præsentia duorum Patrum
antiquiorum Ordinis. Casar. v. apostata.
num. 18. & Lud. Molin. to. 6. de iust. tr. act.
§. d. 7. num. 4.

Pius V. concessit Ordini S. Hieron. 10
ut Capitulum generale, vel Ordinis ge-
neralis de consilio fratru seniorum pos-
sit fratrem reum condemnare, vel ad
carcerem perpetuum, vel triremes per-
petuos ob delictum, pro quo secundum
leges morte puniretur. Et similiter Cle-
mens VII. dedit Minimis potestatem
mittendi facinorosos suos ad triremes.
Cappuc. in annot. ad Casar. v. eijcere. &
Cannart. in sum. priv. min. ex schol. passar.

Nota autem circa hæc & alia similia. 11
Quod olim quidam tyrani Abbates ven-
dicabant sibi jus excæcandi & debilitã-
di suos Monachos, quod statim fuit pro-
hibitum à Carolo magno, & Concil. 2.
Francofort. can. 18.

Secundò. Quod quidam ex Societ.
Iesu. Franciscus Amicus, æquè indecè
ac temerè attribuit Prælati Regulariũ
jus vitæ & necis in ipsos dicens posse
illo hunc occidere, qui suum Ordinem
diffamat vel parat diffamare seu falsa

Et imo-

REGIA
BIBLIOTHECA
ET
MUSEUM
MUSEUM
REGULAS
CELLARUM
STOLICE
CASSINENSIS

imponendo, seu vera revelando sed hæc doctrina non invenitur in Evangelio, neque in Regulis Sanctorum, qui Ordines fundarunt. Et cū alia media tuendi honoris suppetant: Et aliās ex tali doctrina sequantur infinita absurda nō modo, sed via aperiatur infandis sceleribus (cū liceat aggressores prævenire) merito ideo Doctores Lovanienses eundem Amicū damnarunt. Et S. Card. Congr. supremæ inquit. Eiusdem generi humano inimicam opinionē iterum damnatam ex operibus eius deleri iussit. Et quantum eius Tomum inter libros prohibitos reposuit. Certè quā impīolīim fuerint Longobardi, & quanta mala intulerint, tum Monachis, tum etiam universali Ecclesiæ satis scitur. Et tamē cū potuisset eos perdere S. Gregor. satius iudicavit cum humilitate & patientia eorum persecutionem tolerare, quā vel in unius necē conspirare. Si ego (inquit) in morte Longobardorum me misere voluissim, hodie Longobardorum gens nec Regem, nec Duces, nec Comites haberet, atque in summa esset confusione divisa, sed quia Deum timeo, in mortem cuiuslibet hominis me misere formido. Sic loquuntur, sic agunt viri Apostolici, & qui Evangelii perfectionem profitentur. Quia Deum timeo in mortem cuiuslibet hominis me misere formido. Ergo qui se miscet, Deum non formidat. Quōd si nec timorem Dei (qui est initium Sapientiæ & fidei Christianæ) habet Amicus, cuius jam societatis erit dicendus; & qui eius opinionē sequuntur, an Iesu neutiquam, quia hoc Iesus non docuit, sed Assassinatorum & Turcarum, quorum ut sanguinolentiam imitantur, & finem debent expectare.

12 Tertio. Quod quantum ad pœnam carceris. Gloss. in extravag. vas electionis. §. in apulia. de cens. sapienter monet, non

esse Religiosos instar latronum in carcere detrudendos *ca. ea qua de stat. Mon. l. m. addo ego quod regulariter pro Religiosis carcer debet esse mirior quā pro laicis. Quōd si aliquis Prælatu detrudat aliquem in tam malè sanum carcerem vel tam malè illum in eo tradat ut mors ei acceleretur, fit irregularis quā homicida & omnes qui quomodo docant; illi cooperari sunt, ut docet Panormit. cap. cum non ab homine. de iud. l. tota. de Ligno. clem. 2. de pen. & rem. Ang. in sum. v. irregularitas. Vi vald. & alii. Brunell. in cap. 1. de homicid. p. 5. n. 4. sic loquitur notabiliter Si (inquit) carcer Ecclesiasticus est in horridus, atque durus, ut illic existentes moriantur, tunc Prælati Iudices non evadunt irregularitatem. Panormit. in cap. novimus de verb. signifi. idem dicit, si panis ministratur in tam modica quantitate, quōd non sufficiat ad sustentationem, lex civilis adde & canonica Conc. 5. Avrel. 20. vult, quōd debeant singulis diebus Domini Iudices miserere carceres, ne illic vel humanitas vel alimonia desit. l. Iudices Codice de Ep. & alibi eadem lex civilis vult, quōd in carceribus non debeant tradi manice ferreae, imbutæ ossibus, sed prolixiores catena. Ac non carcerati tenebris carcerum perimantur, debent ipso solis exortu ad lumen adduci, & ubi minaverit custodiam in vestibulo carceris ac securioribus loci reduci. Hactenus Brunell. cuius utinam doctrina, utinam in quibus incipiunt sibi semper locū inveniret apud eos, qui perfectionem Evangelicam mansuetudinem Christi profitentur.*

Quarto. Quod quantum ad pœnam trirremium. Aufser. in Clem. 1. de off. in pra. v. trirremes. Clar. quest. 70. l. Mol. tract. 5. de iust. d. 7. num. 4. Et nonnulli alii putant, etiam de iure communi, & seculis privilegiis posse Regula

ad addici à suis Superioribus. Attamen
Narret. in com. 3. de reg. Bene monet. Sa-
tis est alienum à charitate fraterni. & pater-
nitatis inter Regul. habendæ simul, & à consue-
tudinibus SS. Augusti. Bened. Bernard. Francis.
Dionysii. & aliorum Regularum Institutorum
hæc penam infligere. Quin & Vivald.
in cas. 3. tit. de degrad. n. 41. ait Satius
est religiosum reum. Inter artos include-
re vel muros, ubi squalore, inedia, cor-
dæ dicitur animi oppressi moreretur afflictione,
quam per diem unum tremib. mancipare. Nō
quod velit ut Regular. sic in occultis car-
ceribus occidantur, sed quod utroq; ma-
lo ad invicem collato, istud (licet aliàs
abominabile & omnimodis detestandū)
minus illo tremium; & hoc propter
rationes & inconvenientia, quæ ibi gra-
viter enarrat, ut Prælatos regulares a-
vertat ab hoc pænæ genere intelligendo.
Quod absolute illicitum in Gallia affir-
mat Chall. tract. 3. cap. 4. prop. 2. Et ego
quoque propter constitutionem Urbani
VIII. de Apost. & ejectis. Mittre enim
atrimens est de Ordine eijcere, quod
per illam constit. prohibetur, nisi serva-
tis certis circumstantijs, quæ non possent
servari respectu illius qui mitteretur. Fa-
cit quia mittere ad tririmes debet prius
degradari, & privilegio Clericali privari,
quod non invenitur concessum Prælati
Regularium, facit item, quia pænâ trire-
miam æquiparatur morti, & non im-
ponitur nisi à Principe habente jus gladij,
quod similiter non habent Regularium
Prælati.

Verum quia supramemorata Privileg.
videtur obviare, ideo ego nunc me fun-
do præcipue in const. Urb. VIII. quæ ad-
mittit necesse est dicere, simul per eā ab-
rogata esse dicta privilegia, nam cum
præter illam infamem pænâ tririmum
quærent Pontifices dedissent singulis Or-

dinibus potestatem eijciendi incorrigibi-
les, quæ licentiâ nonnulli Prælati pessimè
abutebantur, volens hac in parte felic.
record. Urban. VIII. adhibere remedium
anno 1624. die 21. Sept. vocatis & auditis
super hoc Ordinum regular. Prælati &
Procuratoribus edidit constitutionem,
cuius hæc summa: Nullum Regular. posse in-
posterum eijci, nisi sit verè incorrigibilis, qualis
non censetur, nisi concurrant omnia, quæ ex
juris communis dispositione ad hoc requiruntur,
& insuper unius anni spatio sit probatus in car-
cere & in jejunijs & penitentia. Post quod anni
spatium, si perseverat induratus poterit eijci, ve-
rum non nisi à Generali Ordinis, & de consilio ac
consensu sex Patrum ex gravioribus eiusdè Ord.
instructo processu, & plenè probatis causis expul-
sionis ad sacrorum Canonum præscriptum. Ad
quam pænâ non deveniatur, nisi tentatis prius
omnibus medijs lucrands animam errantem, ita
tamen ut servetur c. fin. de regul. put. a quod Præ-
latus teneatur recipere expulsum redeuntem, si
emendationem promittit. Sub pena nullitatis
omnium, quæ in contrarium gesta fuerint priva-
tionis omnium officiorum ipso facto vocis act. &
pæns. & perpetue ad illa inhabilitatis. Interim
verò dum expulsus manet extra Religionem, sit
subditus Episcopo, & suspensus ab omni sacrorum
Ordinum Ministerio. (a)

Paret igitur quod hac constitutione
admissa nō potest aliquis damnari ad tri-
remes, cum debeat recipi quacūque ho-
ra, promittit emendationem &c. Sed &
circa eandem const. ego aliqua observo,
& primò quidem, quod Chall. tract. 4. c. 6.
pr. 9. ait illam nō obligare saltem quado
apparet reum non esse emendandum per
ea, quæ in illa præcipiuntur. Sed ego

(a) Per hanc constitutionem tollitur jus Domine.
in quorum const. l. 1. c. 19. dicitur incorrigibilis,
qui nec culpas timet admittere, & pænas recusat
ferre. Et Minorum apud quos talis dicitur qui ter
convictus & punitus, in istdem criminibus equali-
bus aut gravioribus persistit sine spe emendationis.

- 10 Abbas celebrans pontificaliter potest sibi Sedem statuere, & qualem.
- 11 Et de super baldachinum & quale & quoties.
- 12 Abbas celebrans Pontif. potest habere Assistentes & quot & quales.
- 13 Abbas celebrans Pont. potest in fine dare Indulgentias.

Pontificalia de jure & ex sua primava institutione fuerunt concessa solis Episcopis, verum ex quo ceperunt Abbates inter Prelatos recipi, & Episcopis ad aequari etiam pontificalium insigniorum usus fuit illis concessus, quibusdam omnium, quibusdam aliquorum tantum, & quidem Petr. Blesen. in epist. sua 90. meriens Abbates ad primam humilitatem ac simplicitatem Monasticam culpat in eis pro suo zelo usum pontificalium, & de facto ex his motivis humilitatis & simplicitatis monasticae fuit olim interdictus in Congreg. Bursfeld. ut videre est in eius constitut. cap. 18. Verum non ita repugnant pontificalia humilitati monasticae, quin sacro foedere possint sociari, Omnis autem his, quae pro, & contra hac in parte possent allegari, & privilegijs pro communibus insignijs Mitra, baculo, sandalijs, &c.

Celestin. V Eugen. IV. Ac novissime 3 Paul. V. per B. qua incipit: Ex iniuncto nobis. Sub dato año 1606. die 9. Decemb. concessit Abbati Generali Celestiniorem facultatem portandi habitum Praelatorum Regularium hoc est Capuceium seu Mozettam, Mantelletum, Biretum clericale, & Pileum praelatitium. Abbates vero 4 Montis Cals. Sancti Pauli de urbe Causa, &c. habent privilegium portandi cap-pam, & habendi caudatarium, quando veniunt in ecclesiam ad celebrandum pontificaliter.

Ego tamen adverto multum valere, ne 5 dicam

Monasterijs fugiant, parum fuisse deo, parum humiles, parum obediens, ut clarius loquar parum potuisse, parum dissimulare (quis enim heu vere humilis, vere obediens?) Superiores vero fratresque ipsorum in charitate & dilectione erga ipsos defecisse, imperata, ut medius, violenti & precipites plus in suis ordinationibus fuisse, adeo non raro de uno Monasterio fugam, qui in altero fuisset quiete mansueti obedientiam unius Praelati detrectet pro altero nihil non fecisset, suo igitur officio discedit, verum non solo, sed Praelati vel Fratrum, atque ideo non formaliter neque in rigore fugitivus, qui proprie non fugit nec deserit Religionem sed indiscretum Praelatum, Fratrumque adversarios. Neque sic est obnoxio constitutionis panis, nam pati iniuriarum vexationem, est quidem consilij, non tamen obligationis, vide dicenda, ubi de similitudine in alium Ordinem.

CAPUT XXIV.

Circa Pontificalia.

SUMMARIUM.

Pontificalium est proprie Episcoporum. 1
 In aliis ab aliquibus culpatur ibid. de- 2
 batur tamen. 3
 Alii aliqui habent usum mozetta, mantel- 4
 leti, pilei praelatitij. 5
 Alii quidam plurimum valet consuetudo, de quo 6
 exempla proponuntur. 7
 Abbas tamen ad celebrandum, potest per viam 8
 benevultuere populo. 9
 Non tamen associari a Monachis, in quo 10
 est praerogativa. 11
 Abbas potest in tribus officijs solemniter bene- 12
 dicere. 13
 In praesentia cuiuscumque etiam Cardinalis. 14

REGIA
 BIBLIOTHECA
 ET
 MUSEUM
 REGIAS
 CELLARUM
 HISTORICAE
 8